॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ शतानामयुतानिषट् षट्शतान्ययुतगुणानि षष्टिलक्षाणीतियावत् ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ इतिभीष्मपर्वणिनैलकंठीयेभारतभावदीपेअष्टादशो

ऋषभाक्षामहेष्वासाश्चमूमुखगताबभुः॥ पृष्ठगोपास्तुभीष्मस्यपुत्रास्तवनराधिप ॥ दुःशासनोदुर्विषहोदुर्मुखोदुःसहस्तथा॥ १० ॥ विविंशतिश्चित्रसेनोविकर्णश्चमहारथः॥ सत्यव्रतःपुरुमित्रोजयोभूरिश्रवाःशलः॥ ११ ॥ रथाविंशतिसाहस्रास्तथैषामनुयायिनः॥ अभीषाहाःशूरसेनाःशिबयोथवसातयः॥ १२॥ शाल्वामत्स्यास्तथांबष्ठास्त्रैगर्त्ताःकेकयास्तथा॥ सौवीराःकैतवाःप्राच्याःप्रतीच्योदीच्यवासिनः ॥ १३॥ द्वादशैतेजनपदाःसर्वेशूरास्तनुत्यजः ॥ महतारथवंशेनतेररक्षुःपितामहं॥ १४॥ अनीकंदशसाहस्रंकुंजराणांतरस्विनां॥ मागधोयत्रनृपतिस्तद्रथानीकमन्वयात् ॥ १५ ॥ रथानांचक्ररक्षाश्वपादरक्षाश्वदंतिनां॥ अभवन्वाहिनीमध्येशतानामयुतानिषट्॥ १६॥ पादाताश्चाग्रतोगच्छन्धनुश्चर्मासिपाणयः॥ अनेकशतसाहस्रानखरप्रासयोधिनः॥ १७॥ अक्षौहिण्योदशैकाचतवपुत्रस्यभारत॥ अदृश्यंतमहाराजगंगेवयमुनांतरा॥१८॥ इतिश्रीमहाभारतेभीष्मपर्वणिभगवद्गीतापर्वणिसैन्यवर्णनेअष्टादशोऽध्यायः ॥१८॥ ॥७॥ ॥७॥ धृतराष्ट्रउवाच अक्षौहिण्योदशैकाचव्यूढांदृष्ट्वायुधिष्ठिरः॥ कथमल्पेनसैन्येनप्रत्यव्यूहतपांडवः ॥ १ ॥ योवेदमानुषंव्यूहंदैवंगांधर्वमासुरं॥ कथंभीष्मंसकौंतेयःप्रत्यव्यूहतसंजय॥२॥ संजयउवाच धार्तराष्ट्राण्यनीकानिदृष्ट्वाव्यूढानिपांडवः॥ अभ्यभाषतधर्मात्माधर्मराजोधनंजयं॥ ३॥ महर्षेर्वचनात्तातवेदयंतिबृहस्पतेः॥ संहतान्योधयेदल्पान्कामंविस्तारयेद्बहून् ॥ ४ ॥ सूचीमुखमनीकंस्यादल्पानांबहुभिःसह ॥ अस्माकंचतथासैन्यमल्पीयःसुतरांपरैः॥ ५॥ एतद्वचनमाज्ञायमहर्षेर्व्यूहपांडव ॥ एतच्छ्रुत्वाधर्मराजंप्रत्यभाषतपांडवः॥ ६॥ एषव्यूहामितेव्यूहंराजसत्तमदुर्जयं॥ अचलंनामवज्राख्यंविहितंवज्रपाणिना ॥ ७॥ यःसवातइवोद्धूतःसमरेदुःसहःपरैः॥ सनःपुरोयोत्स्यतेवैभीमःप्रहरतांवरः ॥ ८ ॥ तेजांसिरिपुसैन्यानांमृद्नन्पुरुषसत्तमः॥ अग्रेऽग्रणीर्योत्स्यतिनोयुद्धोपायविचक्षणः॥ ९॥ यंदृष्ट्वाकुरवःसर्वेदुर्योधनपुरोगमाः ॥ निवर्त्तिष्यंतिसंत्रस्ताःसिंहंक्षुद्रमृगायथा ॥ १० ॥ तंसर्वेसंश्रयिष्यामःप्राकारमकुतोभयाः॥ भीमंप्रहरतांश्रेष्ठंदेवराजमिवामराः॥ ११ ॥ नहिसोस्तिपुमाल्लोकेयःसंक्रुद्धंवृकोदरं ॥ द्रष्टुमत्युग्रकर्माणंविषहेतनरर्षभं॥ १२॥

ऽध्यायः ॥ १८ ॥ ॥७॥ ॥७॥ अक्षौहिण्यइति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ संहतानिति अल्पैःसंहत्यैवयोद्धव्यं बहुभिस्तु विशकलितैरपियोद्धुंशक्यमित्यर्थः ॥ ४ ॥ ५ ॥ व्यूहव्यूहंकुरु ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥

Digitized by Google